

Het Speelhuis in Helmond werd eind vorig jaar door brand verwoest. Een theaterbrand met zulk een vernietigende kracht is in Nederland tegenwoordig gelukkig zeldzaam.

Wat doet zo iets met het team? | DOOR: KOEN KOCH |

‘De voorstelling

Voormalige zaal van het Speelhuis in Helmond. | FOTO: © HET SPEELHUIS |

‘De voorstelling gaat niet door.’
‘Grapje zeker.’

Dit is de korte dialoog waarin Wim Jansen, medewerker techniek van het Speelhuis, hoorde van de brand die het theater in de as zou leggen. ‘Pas als je het ziet, geloof je het.’

Op 29 december 2011 werd het Speelhuis in Helmond getroffen door een verwoestende brand. Een van de meest markante theaters van Nederland ging in zijn geheel verloren. In september 2012, ruim acht maanden later, zit ik in een vergadering aan een tafel met Wim Jansen, Stein Jansens en Theo Pluijm, respectievelijk technici en hoofd techniek van het Speel-

huis. Door het raam hebben we zicht op de zwartgeblakerde resten en staketsels van wat eens, in 1977, een vooruitstrevend ontwerp van architect Piet Blom was. Ik leerde het theater kennen in 2009 toen de toneelvloer vervangen moest worden. ‘Hé, jullie hebben hetzelfde als in Rotterdam,’ kraaide ik enthousiast bij het zien van de kubuswoningen rond het Speelhuis. ‘Nee, Rotterdam heeft hetzelfde als wij,’ werd ik vriendelijk gecorrigeerd. De trots en de betrokkenheid van de medewerkers bij hun theater, verborgen in een cluster kubuswoningen, waren mij meteen duidelijk.

Persmuskiet

Eenvoudig was het niet om tot deze afspraak met de technici te komen. Theo

Inninger, de directeur van het Speelhuis die na de brand zijn eigen pensioenleeftijd tot nader order heeft opgeschoven en zo alvast vooruitliep op het regeringsbeleid, wilde zijn technische ploeg niet onnodig belasten met nóg een persmuskiet. De medewerkers van het Speelhuis zijn intensief bevraagd door de landelijke en regionale media in de periode dat de brand *trending topic* was. Nadat ik uiteengezet had dat het Zichtlijnen niet om de brand zelf gaat of alle sensatie daaromheen, maar om een weerslag van wat er gebeurt met een team na zo’n ramp, kon dit gesprek plaatsvinden.

Een tweede thuis

De zorg van de directeur voor zijn per-

gaat niet door'

soneel blijkt in lijn met wat de technici vertellen over de saamhorigheid en het familiegevoel in dit theater. 'Een tweede huis naast je eigen thuis,' noemt Stein Jansens het. 'Het is een plek waar je op je vrije dag even "hoi" gaat zeggen, gaat koffiedrinken. Even kijken hoe het is, zoals je bij je moeder langsgaat als je toch in de buurt bent.' Die hechte onderlinge band is niet iets van de laatste maanden. Serieus personeelsverloop kent het Speelhuis niet. Mensen werken er al decennia als hun kalenderleeftijd dat toestaat. Eenmaal in dienst van het Speelhuis breng je daar vrijwillig en enthousiast het grootste deel van je werkzame leven door. Wat dat betreft was deze brand ook een soort familiedrama, al was gelukkig

snel duidelijk dat niemand van de collega's onvindbaar of nog in het gebouw was. Iedereen was snel ter plaatse, niet per se aan dezelfde kant van het gebouw, maar een ongerust of wanhopig zoeken naar elkaar is er niet geweest.

Afscheid

De maanden na de brand was het verlies van het theater met alles erop en eraan niet makkelijk te aanvaarden. Hoewel er binnen het team individuele verschillen zijn heeft iedereen zijn of haar rouwproces doorlopen. Slachtofferhulp heeft uitstekende diensten bewezen. Hoofd techniek Theo Pluijm heeft met het oriënteren op de toekomst snel het afscheid kunnen opvolgen met acceptatie. 'Redden wat er te redden is en blik vooruit,' was zijn houding. Materieel viel er weinig te redden, maar uiteindelijk is wel de bijna volledige programmering gered door voorstellingen te verplaatsen naar de Scalazaal en andere plaatsen in de omgeving. Eind juni heeft het personeel met een barbecue afscheid van elkaar genomen voor de zomerperiode. Op dat moment kon ook iedereen een klein aandenken van het oude Speelhuis mee naar huis nemen: een foto van het tentdoek in de oude zaal. Intussen is bekend dat in de Onze Lieve Vrouwe kerk in Helmond een tijdelijk theater zal worden ingericht, dat begin 2013 de eerste voorstellingen aan het publiek zal presenteren. De gemeente heeft in hoog tempo de ontwikkeling en besluitvorming gerealiseerd, het ontwerp is zo goed als klaar en de uitvoerende werkzaamheden staan op het punt te

beginnen. Wim Jansen en Stein Jansens zien ernaar uit. 'Als je ziet dat die nieuwe, tijdelijke locatie vorm krijgt kan je je echt richten op de toekomst.'

Ploeg blijft compleet

Theo Pluijm vraagt mij met nadruk om in het artikel te vermelden dat de zorg en het meeleven van iedereen de technische ploeg enorm veel goed heeft gedaan. Hij vraagt dat niet alleen om iedereen te be-

'De brand in het Speelhuis was ook een soort familiedrama'

danken voor hun betrokkenheid, maar ook om aan te geven dat het écht heeft geholpen. Met de technici van de groep die op 30 december zou optreden hebben ze tot op de dag van vandaag goed contact. Na de brand kwamen er letterlijk van over de hele wereld reacties binnen van reizende technici. Ook tijdens de vakbeurs CUE 2012 in Rotterdam kregen ze alleen maar positieve aandacht en uitingen van betrokkenheid van collega's overal uit het land. Van het theatergebouw resteert alleen puin, dat vroeg of laat afgevoerd zal worden. Maar het Speelhuis zelf blijft compleet. Desgevraagd wordt mij verzekerd dat in de nieuwe situatie geen banen verloren gaan. Iedereen gaat mee, van publiciteit tot programmering, van schoonmaak tot hoofd techniek. Niemand heeft zelfs maar overwogen om iets anders te gaan doen of bij een ander podium emplooi te zoeken. De hechte band die iedereen met elkaar heeft, zorgt ervoor dat het verlies beperkt is gebleven tot het materiële. Het Speelhuis zelf gaat door! ◀